

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PART POLITIKAI LAPJA

A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TARSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁRA: egy évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Községek, községi előjárók, papok és gazdasági egyleti tagok egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PÁL

LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm. 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. Nyit-tér so a 1 K. Díjak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpénztári osek- és kléring 10,489. szám

Várunk, de nem alkuszunk!

Irta: Burgián Aladár, orsz. képviselő.

Sem Kossuth Ferenc, sem Andrassy Gyula gróf bécsi kihallgatása, ami elé pedig nagy várakozással tekintett az egész nemzet, nem hozták meg a végleges döntést, a régen húzódó válságban.

A hagyományos bécsi politika a 400 év óta kitaposott negáció útjára lépett a magyar jogos követelésekkel szemben, amely más szóval azt jelenti: Elismerem ugyan a magyarok törvényben biztosított jogát, de tételes intézményekbe foglalt érvényesülését nem engedem!

A király sem Kossuth Ferenc közgazdasági előterjesztéseihez, sem Andrassy Gyula gróf katonai követeléséhez nem járult hozzá; sőt kilátásba sem helyezte, hogy azokhoz bizonyos előfeltételek mellett a jövőre hajlandó lenne hozzájárulni: ellenben ragaszkodik az új választóreform megalkotásához, ami szerinte a koalíciós kormány köteleossége, amelyet az 1906-iki paktumban vállalt.

Első tekintetre úgy tűnik fel az uralkodónak ez az állásfoglalása, mintha a koalíciós kormánynak más megbízatása, más hatásköre nem is lett volna, mint az, hogy megvalósítsa a paktumban körvonalozott feladatokat.

Holott a valóság az, amit a koalíciós kormány három éves multja világosan tanusít, hogy a törvényhozás egész tömegét intézte el olyan feladatoknak is, amikről az ugynevezett paktumban szó sem volt, — és akkor még nem is lehetett volna — anélkül, hogy ezekkel szemben az uralkodónak csak eszébe is jutott volna az alkotmányosság történetében eddig ismeretlen, előzetes vétőjogát alkalmazni. Igaz, hogy ezek a paktumban nem foglalt ügyek mind olyan természetűek voltak, amelynél a nemzet által hozandó áldozatokról volt szó és nem a nemzet törvényben gyökeredző jogainak megvalósításáról!

A házszabály revíziójánál, a tisztí fizetések és a legénység zsoldjának felemelésénél, a kvóta-felemelésnél, a szeszadó felemelésnél, Bosznia és Hercegovina annektálásának tényénél az ördögnek sem jutott eszébe azt firtatni, hogy joga van-e a törvényhozásnak ezekkel a paktumban nem foglalt kérdésekkel foglalkozni mindaddig, a míg a választóreformot Andrassy Gyula gróf be nem nyújtotta, vagy le nem tárgyalhatta?

De nyomban felmerült a paktumban foglaltság kérdése, ahogy a törvényes határidő magától felszínre hozta az önálló bank kérdését.

Pedig ez a bankkérdés éppen úgy benne van a paktumban, mint a választói reform, vagy aminek természetes folyamánya maga az Ausztriával már meg is kötött kereskedelmi és vám-szerződés, amelynek utolsó pontja éppen a bankügygel foglalkozik.

Akkor, amidőn a király szentesítette a mult évben ezt a ki-egyeztetést, a melyben a bankkérdésben kikötött szabad kezét Magyarország önként felajánlt kvótafelemelés által ugyszólván véglegesen megvásárolta Ausztriától: maga az uralkodó is elismerte a szentesítés ténye által, hogy a bankkérdés rendezése a paktumban kikötött feladatoknak tartozéka. Ha most utólag mégis vétőjogára hivatkozott az egyik alkotmányos tényező, ezzel szemben a másik alkotmányos tényezőnek nincs és nem is lehet más feladata, mint a várakozás álláspontjára való helyezkedés.

Ha az a parlamenti többség, amely három éven keresztül olyan kedves és becses volt Bécsnek, t. i. kimeríthetetlennek látszott az áldozatok meghozatalában, gazdasági önállóságának reményében, most, amikor első ízben akarja törvényben is többszörösen biztosított, ezenkívül készpénzen is megvásárolt jogát megvalósítani, egyszerre megbizhatatlanná vált arra, hogy kormányt alakítson: ez ellen sem tehet a nemzet mást, akár hogy ellenkezzék is ez a felfogás az egész világ parlamenti többségével, minthogy a nyugodt várakozás álláspontjára helyezkedjék.

A mai válság magvát képező kérdéseket a két egyenrangú alkotmányos tényezőnek, a parlamentnek és a királynak kell egymás között elintézni. Ezeket a kérdéseket sem ököljogon, sem ugynevezett nemzeti ellenállással megoldani sem nem szükséges, sem nem lehetséges.

Magyarország nyugodtan várhatja, míg az idő és a politikai konjunkturák annyira megérlelik a válságot, hogy az másként meg sem oldható, mint a szentesített törvényeken alapuló nemzeti jogok érvényesülésével.

Mert ez az idő el fog következni!

POLITIKA.

— Fővárosi tudósítónktól. —

A helyzet képe.

Sohasem volt még a helyzet a koalíciós kormány működése óta ilyen súlyos, mint most. A hetek óta tespedő és már-már elposványosodással fenyegető válságban Kossuth Ferencnek és Andrassy Gyula grófnak audienciái fordulatot hoztak. Mint a két közjogi alap, a 67 és 48 képviselői és vezérei járultak a király elé és tettek javaslatokat 67-es, illetőleg 48-as alapon a kibontakozásra nézve. Mind a két javaslat csak bizonyos engedmények fejében volt hajlandó a további kormányzás vállalására. Andrassy javaslatában a katonai téren adandó engedmények állottak előtérben, Kossuth — mint természetes — az önálló bank létesítésének szükségességét hangoztatta és jelentette a királynak, hogy e nélkül a függetlenségi párttal nem lehet megoldást csinálni.

A király követelése.

A király a harmadik irányban döntött. A 67-es és 48-as pártok további együttműködését kívánta és arra az álláspontra helyezkedett, hogy a koalíció addig nem mehet szét, amíg vállalt kötelezettségei mindegyikének, elsősorban az általános választói jog megalkotására vonatkozólag tett ígéretének, eleget nem tett és hogy a paktumbeli kötelezettségek megoldása semmi más kérdés által nem hátráltatható.

A függetlenségi párt nem hibás.

A korona tehát ragaszkodik az átmeneti kormány eredeti programjához és a szigorúan körülírt átmeneti feladatok megoldását sürgeti. Ezzel szemben meg kell állapítani, hogy a bankkérdést nem taktikázásból vetették fel, hogy vele talán a választójog reformjának megoldását késleltessék, viszont, hogy a függetlenségi párt mindig is kész volt a választói jog reformjának megalkotására és hogy ez a reform ekkora késedelmet szenvedett, amikor elintézése komplikálódott már a naptári dátumszerű szükség által napirendre került bankkérdéssel, arról legkevésbé a függetlenségi párt tehet.

Felelősség nem is terheli.

A függetlenségi párt és különösen annak vezére Kossuth Ferenc számtalanszor nyilatkozott készen a választói reform mielőbbi országgyűlési tárgyalására. Bizonyos, hogy jogos aggodalmak és hazafiui belátás tették a belügyminiszterium munkáját oly gondosan körültekintővé, oly óatosan részletezővé és szinte bátor-talanul kétségeskedővé, olyan hosszadalmassá, de maga a tény, hogy a reform mindeddig nem került megvalósításra, mégis egyedül őt terheli. A felelősségből ezért a függetlenségi párt nem kér részt magának.

A 67-esek mindennek okai.

A 67-es pártoké és főleg a 67-es sajtóé az érdem azért is, hogy a mostani kibontakozás oly óriási nehézségeket talált útjában és hogy az ország egyöntetű és lelkes állásfoglalása az uralkodó előtt mégsem birt annyi súlylyal, hogy őt rideg ellenzésének megváltoztatására bírta volna. A függetlenségi párt felfogásának súlyt ad az ország népének az a túlnyomó többsége, amely mögötte elszántan sorakozik. De az uralkodó álláspontja a paktumból merít erőt és a paktumban letett megállapodásra hivatkozik akkor, amikor mindenekelőtt az általános választói jognak törvénybe iktatását követeli és elzárkózik a bankkérdés elől. És erőt merített az uralkodó magatartásához abból a gyáva kétségeskedésből és kishitű megalkuvásból, a melylyel a 67-es pártok — felmondva a koalíciós barátságot — rögtön magára a függetlenségi pártot, aminek követelésével nyílt küzdelembe kellett, hogy menjen.

Bizalmatlanságot szítottak az osztrákokkal.

A király nem hajlandó tiszta függetlenségi kabinetre bizni a kormányt és ez az elhatározása élesíti ki különösen a válság nehézségeit. Az uralkodó a koalícióval kötött paktumot és a koalíciótól várja most is az utolsó kötelezettségének beváltását. A helyzet azonban ma már sajnos odáig mérgesedett el a 67-esek magatartása miatt, hogy a függetlenségi párt a legnagyobb önfeláldozással sem működhetik együtt továbbra a 67-es pártokkal.

A krízis tetőpontján.

A krízis tehát most jutott tetőpontjára. Sikerül-e egyáltalán a kibontakozásra alkalmas utat találni, e pillanatban nagyon kétséges és ismételjük éppen a 67-esek cserbenhagyása miatt kétséges, amellyel meggyengítették a függetlenségi párt követelésének erejét és csaknem lehetetlenné tették számára a vele való együttműködést. Olyan óriási nemzeti érdekek forognak kockán, amelyek rendkívül körültekintő megfontolásra és minden körülménynek a lehető legalaposabb mérlegelésre kell, hogy intsenek mindenkit. Egy bizonyos: a választói reform most feltétlenül megalkotandó. És ezt a reformot, amelyhez a magyar nemzet valóságos életérdeke, a magyar állam jövője fűződik, nem szabad azoknak megalkotni, akik mind e nemzeti érdekeket elhanyagolják és képesek könnyelműen kockázatba vinni a magyar nemzeti szupremáciát ebben az országban.

— Képviselő-jelölés. Ma (vasárnap) d. u. 3 órakor a Koronkai-féle kerti helyiségben képviselő-jelölő gyűlés lesz.

Ipartestület... Iparkamara...

Nagyjelentőségű két szó. Irányt, jövődö boldogulást biztosító eszközök. Az elsőnek megvalósítását tíz hosszú évig sürgettük a „Székely-Udvarhely” hasábjain. A másodikat szintén évek óta tartjuk felszínén. Mind a kettő életbévágó kérdése Székelyudvarhely város iparos és kereskedő polgárságának. Mai napig még sem valósították meg Székelyudvarhelyt az Ipartestületet. Ez is egyik kétségtelen oka annak, hogy Iparkamarája eddig nem lehetett. Különkülön az egyesek ugyanis hiába kívánnak az összesség javára szolgáló bármily helyes, szervezésre valóban érdemes intézményt, ha Székelyudvarhely város iparos és kereskedő polgársága egyértelműen tömörül, együtt működni, nem akar.

Pedig a képzelt válaszfalakat előbb-utóbb le kell rombolni és helyükben az egyetértés testvéries összetartásának monumentális csarnokát felépíteni. Mert ha ez a maga idején — minél előbb, annál üdvösebb — meg nem történhetik, úgy az egyik, mint a másik: a válaszfalak mellett önmagát fogja lerombolni és a teljes megsemmisülés kátyujába szorítani.

E székely anyaváros kereskedő és iparos polgársága pedig nem lehet tovább is csak köztelherviselő, pótló adó izzadó, voksokat szállító eszköz, melynek aztán e hazafias kötelességei teljesítése után, senki többé szavát nem hallja. Életerőt, köztevékenységet, az összesség egyértelmű megnyilatkozását kívánja, követeli időnként a mai kor, a melynek minden egyes társadalmi köre évek óta arra törekedik, hogy önmagából tömör, szétválaszthatatlan egységet szervezzen.

Mindenki tudja, látja, hogy Székelyudvarhely város közterheit a kereskedő és iparos polgárság viseli — túlnyomó mértékben. Viszont azt is tudjuk, hogy a polgárság szétforgácsolt, szétaggolt körökben, társaságokban soha sem tudja érvényesíteni befolyását, hatalmi tulsúlyát az összesség érdekeinek megfelelően.

Ennek oka egyedül abban keresendő, hogy polgárságunk nincs együvé szervezkedve. Nincs oly összekötő láncolata, mely mindnyáját időnként a tömörülésre készítse, egymáshoz kapcsolja.

Ha csupán ezt az egy célt tartanánk szem előtt; ha egyéb számtalan előnyöktől eltekintén, még akkor is érdemes volna az általános Ipartestületet mielőbb megalakítani Székelyudvarhelyt.

HIREK.

— **Urnapja.** Csütörtökön fényes egyházi ünnep keretében ülték meg a katolikus hívők Urnapját Székelyudvarhelyt. Ma pedig a Ferenc-rendiek tartják meg a lehető legnagyobb fényvel az Oltári szentségnek e kiemagasló emlékű ünnepét. Délelőtt 10 órakor lesz a beharangozás. P. Özséb szent beszéde után az ünnepélyes misét diszes aszszisztenciával P. Csizsér Bonaventura házfőnök végzi. Ezalatt az elemi iskolás fiúk kettős és hármas hangon klasszikus magyar és latin darabokat énekelnek. A Batthyáni-téren lesz ünnepélyes körmenet, melyet Mikes János gróf főesperes vezet.

— **A főispán itthon.** Ugron Ákos főispánunk, ki a múlt hónap elején utazott volt el városunkból tegnap szombaton délután ismét hazaérkezett. Távolléte alatt legnagyobbbrészt Budapesten és Karlsbadban tartózkodott, honnan most teljes jó egészségben tért vissza.

— **Eljegyzés.** Nagy-Budafai Dr. Böles Gyula eljegyezte Martonosi Gálffy Annuskát, Gálffy Kálmán székelykeresztúri járási főszolgabíró leányát Székelyudvarhelyt.

— **Iskolai hírek.** Az áll. főreáliskola ma este 8 órától kezdődőleg táncdal egybekötött torna-ünnepélyt tart az intézet tornacsarnokában. D. e. 9 órakor versenylövés a budvári lövőtérén. D. u. fél ötör tornavizsga, lövés- és tornaversenydíjak kiosztása. — A ref. kollegium szintén ma délután 3 órakor tartja meg jutalomosztással, zene- és énekpályázatokkal kapcsolatos évzáró ünnepélyét.

— **A székelyudvarhelyi állami polgári leányiskola** évvégi vizsgálatai tegnap, június 12-én megkezdődtek a vallásvizsgákkal és holnap d. e. 8—11 óráig az I. osztály, d. u. 3—6 óráig a II. osztály, 15-én d. e. 8—12 óráig a III. osztály, d. u. 2—6 óráig a IV. osztály, 16-án 8 órától kezdve a magántanulók vizsgálata és 18-án d. u. 4 órától kezdődőleg záróünnepély lesz a „Budapest”-szálloda nagytermében. A növendékek kézimunka- és rajzkiállítását megtekinthetők az osztályvizsgálatok napjain délelőtt 11—12 és délután 5—6 óráig. E vizsgálatokra, valamint az iskolai évet bezáró ünnepélyre a t. szülőket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja az igazgatóság. A záróünnepély műsora: Zöld liget. Olasz népdal; éneklük a növendékek. A pulya és a veréb Gyulay P., szavalja Gérih Emma I. oszt. tan. Mohácsi koldus. Műdal, éneklük Vétzy Piroška III. oszt. tanuló. Szóvatai bucsudal Kelemen Lajosné, éneklük: Borbáth I., Soó I., Vajda I., Vétzy P. III. oszt. tanulók és Tompa I., Szász E. IV. oszt. tanulók. A kis mama. Gabányitól; szavalja Mihály M. II. oszt. tanuló. Amanda vagy Juci. Vigjáték egy felvonásban. Irta: Löcsei Emma. Személyek: Rétiné Bodó E., Erzsike leánya Siegmund G., öz. Felleginé, öz. Mezeiné Réthiné sógornői Tompa M., Székely M. IV. oszt. tanulók. Róza, Erzsike barátnője Laczkó I. III. oszt. tanuló. St. Petersburgi Schlittenfart, Eilenbergtől, Zongorán játszik Vajda E. III. és Tompa I. IV. oszt. tanulók. Si j'étais roi, Adam A. Zongorán játszik Siegmund G. és Walter L. IV. oszt. tanulók. Bucsú. Monolog, Nagy Endrétől. Előadja Tompa M. IV. oszt. tanuló. Az aradi vesztőhelyen, Pósa L., Szavalja Nagy I. III. oszt. tanuló. Hushagyó-kedd. Vigjáték egy felvonásban. Irta: Radnai Róza. Személyek: Dombainé Németh I., Klárka, Emma leányai Vajda E., Glatz A. Erzsike, Ilonka, Bella, Olga növények Dombainé-nál Bensdek V., Pap L., Nagy A., Mayer A. Kati szakácsnő Érey O. IV. oszt. tanulók. Népdalok éneklük a növendékek. Füzértánc, táncolják: Solymossy R. I. o. t., Blájer M., Egyed Zs., Glatz E., Gál I., Gál M., Jakab R., Kassay E., Kovács E., Solymossy A. II. o. t., Farkas I., Lántzky M., Révffy I., Rosenbaum M., Sándor I. III. o. t., Fodor I., Topay I. IV. oszt. tanulók

— **A róm. kath. főgimnáziumnak** 1899. évben érettségit tett ifjúsága tízéves találkozója — melynek tervezéséről a résztvevők neveinek felmérése mellett egyik multkori számunkban már megemlékeztünk volt — a legutóbb történt megállapodás szerint folyó hó 19-én tartja meg. Az ünnepség 9 órakor istentisztelettel kezdődik, mely után 10 órakor a gimnázium dísztermében értekezlet lesz. Ennek befejezése után a résztvevők volt tanárai-nál fognak tisztekedni. Délkor pedig a volt iskolatársak részére ebéd lesz, este meg bankett, melyre tanáraikat is meg fogják hívni.

— **A róm. kath. elemi fiúiskolában** az évzáró vizsgák e hó 16-án lesznek. Iskolánk némes jötevőit, a t. szülőket és tanügyünk iránt érdeklődőket, ezuttal tisztelettel hívja meg az igazgatóság. Ugyanekkor lesznek közszemlére kitéve a fiúk növény- és rovargyűjteményei, rajzai, iskolai dolgozatai és érdekes kézimunkái.

— **Kulturmérnöki felügyelőségek.** A földmívelésügyi miniszter folyó évi augusztus hó 1-től kezdve, a kulturmérnöki felügyelői kerületek számát négyről hatra emelte fel. Az V. kerület teendőinek ellátásával, melyhez Brassó, Nagynyed és Nagyszeben kulturmérnöksége tartozik: Kolossváry Ödön miniszteri osztálytanácsost bizta meg. Ezzel kapcsolatosan sajnálattal konstatáljuk, hogy a Székelyföld a kulturmérnökségi székhelyek beosztásánál is teljes mellőzésben részesült. Ugy állunk idehaza különben mi székelyek a nemzetiségi városok és vármegyékkel, mint maga Magyarország Ausztriával szemben: Ausztria mindennek leszedi a fölét és nekünk csak az alja jut, ha jut... Nagyon csodálkozunk Darányi Ignác földmívelésügyi miniszteren, hogy ezen eddig segíteni nem kívánt, holott a székelység jötevő atyjaként szerepel. Ilyen és ehhez hasonló alkotásokkal lehet és kell a székelységet itthonában megerősíteni. Múló dolgok, csak rövid hálára tarthatnak számot...

— **A kobátfalvi tejszövetkezet bronzérme.** A IV. nemzetközi tejgazdasági kongresszus József főherceg fővédnöksége alatt tartotta tanácskozásait, melyet a főherceg nyitott meg. Ezzel kapcsolatosan tejgazdasági kiállítás volt s azon — mint örömmel értesülünk — vármegyénkől a kobátfalvi tejszövetkezet is résztvevő kiváló produktumaival. A derék székely tejszövetkezet bronzéremről szóló oklevelet nyert.

— **Országos kitüntetés Sperkernek.** Az országos tenyészállatkiállítás szombaton nyílt meg Budapesten. E kiállítás a legjobban sikerültnek mondható az összes eddigi országos állatkiállítások között. A kiállítást József főherceg nyitotta meg, aki szintén kisjénői uradalmából meglepően szép marhákat állított ki. A magyar erdélyi jellegű csoportban — írja a Köztelek — Sperker Ferenc szentdemeteri ismert tenyésztete dominált. A maga gyors fejlődésű állataival, amelyek közül a bikák már 1 és fél éves korukban tenyésztésre használhatóak, az üszök pedig 3 éves korukban, mint teljesen kifejlődött egyedek leborjznak. A nagy szakértelemmel párosult ernyedetlen küzdelemnek meg van az eredménye, hogy a Sperker által tenyésztett magyar marha gyors fejlődés, csontozat, testi tömeg, hizékonyosság és súly tekintetében oda sorakozik a nyugati marha mellé, edzettség és egészség tekintetében

pedig mit sem enged az ő primogén magyar marhának. A bíráló-bizottság ráthonyi Reusz Henrik elnöklete alatt működött s többek között a Csekonics Endre gróf 1000 koronás csoportdíjat Sperker Ferenc szentdemeteri kollekciójának, I. bikadíj az 1580. k. sz. és I. tehendij 1578. k. sz. ítélte oda. Világhírű tenyésztőknek ez újabb sikeréhez a magunk részéről is gratulálunk.

— **Kosaras bál Zetelakán.** A Zetelaki ifjúság e hó 20-án (vasárnap) Zetelakán a Szabó Gábor vendéglőjében, az Olvasó-kör alapja javára zártkörű kosaras táncvigalmat rendez személyenként 1 koronás belépési díj mellett. Kezdeté este 7 órakor.

— **Telefon-mizériák.** Városunkban többször előfordul, hogy telefon vonalzavar van. Ilyenkor egy ember nem fuhat többfelé. Ha vidékre megy, akkor itthon napokig nem beszélhetünk. Jó volna még egy vonalóri állást szervezni. Elvégre egy cseppet sem kellemes, hogy a mikor pontosan fizetjük a havi 12 koronákat, éppen akkor egyáltalán nem vehetjük hasznát a telefonnak. E türelmetlen állapotot ajánljuk a közigazgatási bizottság és a postaigazgatóság jóakaratu figyelmébe.

— **Halálozas.** Sepsiszentgyörgyi és timafalvi Szentgyörgyi Mózesné szül. etédi Máté Lidia, életének 64-ik évében e hó 10-én elhalt Székelykeresztúron. Temetése tegnap délután 2 órakor nagy részvét mellett a ref. szertartás szerint volt.

— **Kultur hangverseny.** Nagyszabású hangversenyt rendez városunkban f. hó 17-én este 8 órakor Király Béla hegedű művész a Koronkay-kertben. Király Béla elragadó hegedűjátékával beutazta egész Európát és mindenütt fényes sikert aratott, s dicsőséget szerzett a magyar névnek. Művészetét, egy jótékony célra rendezendő hangverseny keretében most városunk közönségének akarja bemutatni. Külön meghívót nem bocsátott ki, hanem csupán a hivatalok és intézeteknek küldött egy pár tájékoztató felhívást. A mélyen tisztelt közönséget ezuton hívja meg az estélyre, melynek programja a következő: 1. Bach: Serenade. 2. Régi magyar népdalok. 3. Bihari: Kesergő. 4. Richter: Pittoresque. 5. Kurucz gyöngyszemek. 6. Újabb magyar népdalok. 7. Fráter Loránd: Kedvelt dalai. 8. W. Benson: Fleurette. 9. Király Béla: Álmod és regények. 10. Reményi: Repülj fecském. Belépti díj személyenként 1 korona. A hazai lapok többek között a következőleg írják Király Béla játékáról: „Magyarország”. Nemcsak Anglia, Franciaország és Németország méltányolta Király Béla művészetét, hanem hazánkban is köztetszésre talál az ő művészete. Mindenütt tomboló lelkesedéssel és tüntető szeretettel fogadják előadását. Sikerének titka abban rejlik, hogy bűvös hegedűjéből csak úgy ömlik a kedves elragadó ének. „Budapest”. Nem kell kíséret Király játékához. Önmagát kíséri csodás kettős hangjaival. A legszebben csak úgy érvényesül hegedűjátéka, ha más hang nem zavarja az ő hegedűjének csodás harmóniáját.

— **Ingyenes állati védőoltás.** A földmívelésügyi miniszter a vármegye közigazgatási bizottságával — ennek egy korábban tett felterjeszésére rendelkezés közölte, hogy a gazdák közönség részére állati védő oltóanyag az állam önköltségének megtérítése ellenében rendelkezésre áll. Azok a szegénysorsú községek és kisgazdák pedig a kik arra tényleg rá vannak szorulva és ezt hatóságilag is igazoltatják, a védőoltások eszközzése

céljából a szükséges penzbeli segélyezésben is részesítettnek.

— **Tisztelt fiam!** Ez az apróság — írja az amerikai „Szabadság” — nem a ritkaságok közül való, de azért nem érdemtelen a feljegyzésre. Akkor történt a dolog, a mikor Riesz dr., a jelenleg Berlinben élő orvosi tanácsost és tanárt a jenai tudomány egyetemen felavatták. A fiatal ember a felavatásról és az abból az alkalomból rendezett lakomáról számlát küldött atyjának, egy hamburgi pékmessternek, a ki a következő levelet írta a fiának: (A levelet közli az „Akademische Monatshefte” legújabb száma.)

„Nemzetes, nagyrabecsült doktor ur, tisztelt fiam! Azt hiszed, te hitvány, pezsgőző korhely, hogy az én pénzem a fáról potyog? Én meg az anyád asztalnál beérjük az egyszerű ordenáre fajta sörrel. És esténként a városházpincében én sem iszom drágább bort, mint azt, a melyket tízennégy fillérrel mérnek poharankint. De te tékozló, neked pezsgő kell? Azt mondom gazfickó, hogy a még hátralévő négy hetedben ne csapj megint olyan dárídót, mert bizony, hogy kitekerem a nyakadat, ha haza jössz. Egyébiránt maradok a nemzetes és nagyrabecsült doktor urnak, az én tisztelt fiannak alázatos szolgálja és atyja: Riesz, pékmeszter.”

— **Méregmentes husbéllyegző festék** beszerezhető Betegh Pál könyvnyomtató- és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. sz.

— **Lőgyakorlatok a Szarkakőnél.** A 82. hadkiegészítő parancsnokság vármegyénk alispánját értesítette, hogy f. hó 16, 17 és 18 napjain a Szarkakő felé lőgyakorlatokat tartanak. Az alispán a város polgármesterét és a járási főszolgabírákat utasította, hogy a löterület körén belül levő lakosságot — a szükséges óvatosság tanúsítása céljából — erre a körülményre figyelmeztessék.

— **Bélyegzők** megrendelésre bármily kivitelben bárhova a legpontosabban szállíttatnak Betegh Pál könyv- és papirkereskedéséből Székelyudvarhelyt.

— **A magyar erdőgazdaság története.** A magyar erdőgazdaság történelmi emlékeinek megőrzése és összegyűjtése ügyében az Országos Erdészeti Egyesület felhívást intézett a magyar erdőirtókhoz és erdőtisztítókhoz, hogy a Tagányi Károly által összegyűjtött adatok és okmányok alapján, az erdészeti oklevél-tár három kötetében kiadott mű ki egészítése és a még meglevő okmányok és emlékek összegyűjtése céljából, a birtokukban levő történelmi okmányokat, legyenek azok bár régi ügyiratok, üzemtérvek, gazdasági leírások, emlékiratok, rajzok, térképek stb. gondosan megőrizni és azok rövid tartalomjegyzékét az egyesülethez (Budapest, V., Alkotmány-u. 6.) beküldeni szíveskedjenek. Amennyiben pedig módjukban volna, ez okmányok alapján erdőbirtokuk történelmi monografiáját illetékes szakemberek által megírni szíveskedjenek, hogy ezzel mentől több érdekes erdőgazdasági adat őriztessék meg a feledéstől és ezek alapján a magyar erdőgazdaság általános története is megírható legyen.

— **Egy iparos balesete.** Szeles Dénes tímárt, városunk általános

ismert és becsült iparos polgárát tegnapelőtt, pénnteken sajnálatos baleset érte. A börgyárban dolgozott, miközben jobb karját egy gép elkapta s az ennek folytán alsó részén csonttörést szenvedett. Miután a törött részt csakhamar gondosan bekötötték, kilátás van arra, hogy sérüléséből rövid idő alatt ki fog gyógyulni.

— **Papirost és írószert** csak papirkereskedésben vásároljunk, mert ott jobbat, szebbet és olcsóbban vehetünk.

— **Ipari cégek változása.** Löbl Mendel férfiszábó, ruha- és szövetraktára megszűnt és új iparigazolványt nyert ugyan ilyen szakmára annak felesége Löbl Mendelné. Etédi Béla Bárány Orbán Balázs utca 18 sz. alatt bőrkereskedésre, Sonnenklár Fülöp és Sonnenklár Mór szoba és címfestő iparra nyert igazolványt.

— **Ne higgyen senkinek,** a ki kicsinyli az újsághirdetés hasznát, hanem győződjék meg róla, hogy a „Székely-Udvarhely” hirdetése mindig a legjobb eredményt biztosítja. Az egész Székelyföldön sok ezren olvassák.

— **A katonák hazabocsátása az aratásra.** A közelgő aratás idején az általános munkahiány miatti aggodalmak ismét előtérbe tolnak. Jekelfalusi honvédelmi miniszter ezekre való tekintettel a vármegyék alispánjaihoz rendeletet intézett, hogy adjanak véleményét ebből a szempontból, mely időtájban van leginkább szükség arra, hogy az aratásra a katonákat hazabocsátassák. Vármegyénk alispánja ennek folytán utasította a járási főszolgabírákat, jelentésük be, hogy a helyi időjárási és gazdasági viszonyok figyelembe vételével, mikor van kilátás arra, hogy az aratás járásuk területén megkezdődhetik.

— **Községi költségvetések.** A községi költségvetéshez szükséges nyomtatványok megfelelő mintákban Betegh Pál könyvnyomtató- és könyvkötő intézetében kaphatók Székelyudvarhelyt.

— **Köztisztaság az egyes községekben.** Értesülésünk szerint, a belügyminiszteriumban elkészületeket tettek arra nézve, hogy a törvényhatóságokat már közelebb utasítani fogják záros határidő alatt olyan szabályrendelet megalkotására, a melyben gondoskodás történjék a köztisztaság szigorú föntartására. Köztudomásu dolog, hogy a falusi néposztály legnagyobb részének nincs érzéke a köztisztaság iránt. Pedig a köztisztaság föntartása és ápolása nélkül hiábavaló a leghelyesebb közegészségügyi intézkedés is, hiábavaló a körorvosok javadalmazása, valamint az arról való gondoskodás, hogy a vagyontalan betegek államköltségen kapjanak orvosságot. Pedig ez idő szerint a községekben a köztisztaság legelemibb követelményeinek sem szerez érvényt a közigazgatás. A legtöbb község még annyira sem jutott, hogy az utcákat és a földmives gazdák udvarait legalább hetenkint egyszer kisöpörnék. A belügyminiszterium úgy tervezi, hogy az utcáknak hetenkint való kisöpréseért a községi előjáróság lesz a felelős, az udvar söprésének elmulasztásáért pedig a tulajdonos, vagy bérlő. A mulasztást első ízben legalább 10 koronával, ismétlés esetén

legalább 25 koronával fogják büntetni. Az ellenőrzést a csendőrség fogja teljesíteni.

— **Mozgó fényképes levelező-lapok** 15-féle különböző változatban igen érdekes és mulatságos látványokkal kapható Betegh Pál könyv-, papir-, író-, rajz- és zeneműkereskedésében Székelyudvarhelyt. — Nagyszerű ujdonság. Az összes kulturálmokban törvényesen védve.

Török közmondások.

Jót jóért: kölcsön; jót rosszért emberséges cselekedet; rosszat jóért: baromi eljárás. — Ki nem tud szolgálni, nem is tud parancsolni. — Ki haraggal kel föl, kárral ül le. — Hallgatni bölcsnek, felelni bolondok szokása. — Gyümölcstelen fára nem dobnak követ. — A sors újából kilőtt végzet-nyilat nem lehet az óvatosság pajzsával föltartóztatni. — A néprontja el a fejedelmet. — Az esztelen olyan kakashoz hasonlít, mely rossz időben kukorékol. — Ki születik mesternek? — *Tíz férfi közül kilenc* — asszony. — Mindnyája közt leghölgőbb az, a ki bölcsőben hal meg. — Az arab addig eszik, míg jól lakik; a török, míg fölpuffad. — Az élő házából ételt, a halott szemből könyvet remélj.

Méhészet.

Meghívó.

Az udvarhely-köri méhészegyesület választmányi gyűlését folyó hó 20-án délután 3 órától kezdődőleg tartja Székelybethlenfalván Gyarmathy Sándor méhtelepén, melyre az egyesület választmányi tagjait, rendes tagjait és a méhészet iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja az elnökség

T Á R G Y:

1. Előadás a méhészet köréből. Tartja Gál Imre egyleti titkár.
2. A múlt ülések jegyzőkönyveinek felolvasása és hitelesítése.
3. Elnöki bejelentések.
4. A nyári kirándulás tervezetének megvitatása.
5. A téli tanfolyamok helyének kijelölése s ezzel kapcsolatban a székelyföldi kirendeltségnek előterjesztés tetele.
6. A székelyföldi megyék önálló méhészeti kerületté leendő különítése érdekében a m. kir. földmívelésügyi kormányhoz terjesztendő felirat tárgyalása.
7. Indítványok.

Vizsgai íráslapok

legjobb papíron és legszebb kivitelben

BETEGH PÁL

könyv-, papir-, író- és rajz-árúházában kaphatók Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám alatt.

Levélpapíros különlegesség:

20 darab 20 fillér

Firtos Están

fehér finom levélpapíros és belül színes boríték. — 20 db 20 f.

Ne feledje el

hogy a hirdetések hasznára lesz.
gondos átolvasása
Önök valószínűleg
Aki nálunk hirdet annak sikere van!
A hirdetés szövegezésében szívesen segítünk; kívánatra klisé is beszerzünk.
Hirdetőinknél történő megrendelésénél a „Székely-Udvarhely”-re hivatkozni szíveskedjék.

Nyílt-tér.*

Kristályszó.

A legfinomabb és legtisztább hófehér asztali-só, a legszigorubb egészségügyi követelmények szerint előállítva.

Tápláló erejű! Étvágygerjesztő!

Nem csomósodik!

Kapható Székelyudvarhelyt, a só-nagy árudában.

* E rovatban megjelent közleményeknek sem alakja, sem tartalmaért felelősséget nem vállal a Szerk.

Kiadja: Betegh Pál villam-motoros könyv- és újságtiadó intézete.

50,000 drb fenyő-zsindely (16 collos) legjobb minőségben eladó Oroszhegy községben Bálint Imre tulajdonosnál.

Eladó cséplő- és herefejtőgép.

Első magyar gépgyárban készült cséplőgép teljes felszereléssel és Unicum herefejtővel, egész jó karban, eladó. Megtekinthető Grosz Ignác tulajdonosnál Oklándon.

Magyar Könyvviteli Folyóirat

havi folyóirat a könyvviteli ismeretek fejlesztésére. Főszerkesztők: Karpáti Béla és Trautmann Henrik. Társzerkesztők: Kuntner Róbert, Szél Jenő, Zsengeri Manó. Megjelenik minden hó első napjain egy és fél ivnyi terjedelemben. Előfizetési ára egy évre 8 K, fél évre 4 K. Egyes szám ára 80 fillér. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IX., Meszter-u. 27. Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhiv.

Amortizációs

tisztviselői kölcsön

ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége”.

KOLOZSVÁR

Ferenc József-ut 7. szám a.

Válaszbélyeg csatolandó.

MIÉRT

nem előfizetője Ön is

AZ ÜZLET

című szaklapnak? Mert nem ismeri, mert nem tudja, hogy ez a legjobb magyar kereskedelmi szaklap. Két korona csak egy negyedévre e lapnak előfizetési díja.

Aki e csekély összeget „AZ ÜZLET”-re részánja, az jó üzletet csinált. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal Budapest, V., Sas-u. 12. sz.

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYÉK!

MAGYAR ÁSVÁNYVIZ

forgalmi és kiviteli részvénytársaság Budapest, V.
Báthory-utca 5. szám

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorbaj ellen
Borszéki Főkut az ásványvizek királya köszvény ellen
Borszéki Kossuth, vészegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyúvíz

Boross, vesebaj ellen
Borhegyi hugyhajtó
Boholti, üdítő víz
Előpataki, sárgaság ellen
Felsőrákosi Mária, légcsőhurut ellen
Hargitaligeti, üdítő ital

Horgász, étvágygejesztő
Kásonfő-ut-Salutaris jód és lithium tartalma
Répáti, égvényes ásványvíz
Szekely-Szelters, idült gyomorbajok ellen
Sztójkai, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát
és megtudja, hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem
hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

1848

eredeti angol, francia és amerikai toalett-modelt közül a BUDAPESTI BAZÁR egy évfolyamában, Előfizetési ára: **negyedévre 2 korona.** Ingyen mutatványszámot küld a „BUDAPESTI BAZÁR” kiadóhivatala Budapest, VIII. Baross-u. 22. (Budapesti Bazár-ház.)

Kocsik

kiváló minőségben, mérsékelt áron mindig **Albert Péter** kovácsme-
kaphatók kőműves tőrnél Székelyudvarhelyt, Kossuth-u. 60. sz. alatt.
Használt kocsikat javít és becserél.

BOR!

Fernengel Gyula székely-
udvarhelyi bórnagykeres-
kedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható.

Ne vegyen

addig épület
fedéséhez
anyagot, míg

a lugosi fedélcserép

utólérhetetlen *előnyeit* nem ismeri. Egy négyszög méter fedéshez 15 db szükséges. Csinos és tartósságban páratlan. Főraktár: **Fekete Beniamin** építkezési vállalkozónál Székelyudvarhelyt. Vidéki megkeresésekre levélben válaszol.

Névjegyek,
Meghívók,
Eljegyzési
és Esküvői
valamint gyász-
jelentések.

ugyszintén mindenféle
könyvnyomdai és könyv-
könyvkötői mun-
kálatok izléses ki-
vételben, gyorsan és
pontosan készülnek

Betegh Pál

vilamos tűzre berendezett
könyvnyomdát és könyv-
kötő-intézetet Székely-
udvarhelyt, Kossuth-utca
81. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket azonnal elintézi.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióznak bizonyult háziszere, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynél, oszónál és meghűléseknél, bedörzsöléséppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K—80, K1.40 és K2.— és újszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerár az „Arany oroszlanhoz”,

Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

Udvarhelyvármegye Székelyudvarhelyi járás főszolgabírája.

Szám: 1152—909. szb.

Pályázati hirdetmény.

Udvarhelyvármegye székelyudvarhelyi járáshoz tartozó szent-egyházaskalvi segédjegyzői állás lemondás folytán megüresedvén, arra pályázatot hirdetek.

Évi javadalmazása 1000 korona.

Felhívom pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványokat hozzám folyó évi június hó 25-ig nyújtsák be.

Székelyudvarhelyt, 1909. június hó 4-én.

Dr. Demeter Lőrinc,

főszolgabíró.

Magyar királyi államvasutak.

81187—909. számhoz.

Háló- és étkező-kocsik közlekedése a magyar királyi államvasutak vonalain

1909. május hó 1-től kezdve.

I. HÁLÓKOCSIK

Tétel	Vonal	Indul			érkezik			A hálókocsi pótljegyek árai			
		honnan?	óra- perc- kor	számu vonattal	hová	óra- perc- kor	Vonalrész	I. o.		II. o.	
								K	f	K	f
1	Budapest nyug. p. u. Brassó	B.-pest nyug. p. u.	este 9	502	Brassóban	d. u. 1	B.-pest keleti p. u. Brassó vagy viszont	14	40	10	80
		Brassóból	d. u. 2	501	B.-pest ny. p. u.	reg. 7	Kolozsvár	9	60	7	20
2	Budapest kel. p. u. Bukarest *) Arad, Piski, Predealon át (csak június 1-től.)	B.-pestkeleti p. u.	d. u. 2	602	Predealra	reg. 6	B.-pest keleti p. u. Bukarest vagy viszont	17	40	—	—
		Bukarestből	d. u. 5	601	Bukarestbe	d. e. 11	Predeal	14	40	—	—
		Predealról	este 9	601	B.-pest-keleti p. u.	d. u. 1	Brassó	14	40	10	80
							Arad v. viszont nappal	14	80	3	60
3	Budapest keleti p. u. Piski **) (saját)	B.-pest keleti p. u.	este 9	608	Piskire	d. e. 10	Budapest keleti p. u. Piski vagy viszont	9	60	7	20
		Piskiről	d. u. 4	607	B.-pest-keleti p. u.	reg. 6	Arad—Bukarest vagy viszont	13	60	—	—
							—Predeal	9	60	—	—
							—Brassó	9	60	7	20

II. ÉTKEZŐ-KOCSIK

1	Budapest nyugoti p. u. Kolozsvár	B.-pest ny. p. u.-ról Kolozsvárról	d. u. 2 reg. 5	00 20	504 503	Kolozsvárra B.-pest ny. p. u.-ra	éjjel 10 d. u. 1	30 50
2	Kolozsvár Brassó	Kolozsvárról Brassóról	reg. 6 d. u. 2	11 14	502 501	Brassóra Kolozsvárra	d. u. 1 éjjel 10	44 50
3	Bukarest keleti p. u. Piski	B.-pest kel. p. u.-ról Piskiről	d. u. 2 reg. 5	00 08	602 601	Piskire B.-pest kel. p. u.-ra	éjjel 10 d. u. 1	01 15

Jegyzet.

Az étkező-kocsik étkező termeit I. vagy II. oszt. menetjeggyel bíró utasok vehetik igénybe, külön illeték fizetés nélkül.

*) Csak június hó 1-től kezdve közlekedik. Brassón tulra csak I. oszt. menetjegyekkel vehető igénybe.

**) Csak I. oszt. menetjeggyel vehető igénybe.

Nyomatott Betegh Pál villam-motoros könyvnyomdátó intézetében Székelyudvarhelyt 1909.